

II. évfoly.

4. füzet.

AZ IGAZSÁG.

VEGYES TARTALMU KATHOL. TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden hónap végén.

Ara egy évre 2 frt 20 kr.— Megrendelések és dolgozatok „AZ IGAZSÁG” szerkesztőségéhez küldendők Gyergyó-Ditróba. (Csíkmegye.)

TÖBB KATH. TANFÉRFIU BUZGÓ KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTI:

P. FELICZIÁN.

A lap tiszta jövedelme ö szentsége XIII. Leó pápa 50 éves papi jubileuma emlékére állítandó árvaház alapjára van szánva.

GYERGYÓ-DITRO.

NYOMATOTT GYERGYÓJAKAB MÁRTON GYORSBASTÓJÁN CSIK-SZERREDÁBAN.

1887

„AZ IGAZSÁG“ n. érd. előfizetői (folyt.): 219. (165. sz. a.) Nagymélt. és ft. Lönhárt Ferencz erdélyi püspök ur. — 220. (166.) Ft. r. kath. plebánia. Arad. — 221. (167.) T. Hermán Gyula tanító. Galsn. — 222. (168.) T. Ambró György k.-tanító. R.-Lippa. — 223. (170.) T. Kovács Ferencz. Gyorok. — 224. (171.) Ngos Varjasi Árpád tanfelügyelő. Arad. — 225. (174.) Ft. r. kath. plebánia, Námesztó. — 226. (175.) Ft. r. kath. plebánia. Bodony. — 227. (178.) Ft. r. kath. plebánia. Körmöczbánya. — 228. (180.) Ft. r. k. plebánia. Garam-Ujfalú. — 229. (181.) Ft. r. kath. plebánia. Német-Palánka. — 230. (182.) T. Balázs József tanító. Madaras. (Bácsm.) — 231. (183.) T. Vidakovics Alajos tanító. Nemes-Miletics. — 232. (189.) T. Török Pál tanító. O-Kér. — 233. (185.) Ft. r. kath. plebánia. Mélykut. — 234. (186.) Ft. r. kath. plebánia. Zenta. — 235. (187.) T. Molnár Tóbiás t. Szt-Tamás. (Bácsm.) — 236. (188.) T. Mester János t. Nagy-Kanizsa. — 237. (190.) Ngs Czirfusz Ferencz tanfelügyelő. Zombor. — 238. (192.) T. Sterk Nándor t. Almás. (Bácsm.) — 239. (193.) T. Szalay György t. Ujvidék. — 240. (194.) T. Fridrich Tamás t. Ada. — 241. (196.) T. Németh Antal t. Mohol. — 242. (197.) Ft. r. kath. plebánia. Szabadka. — 243. (198.) Tiszt. Jánosz Antal s.-lelkész. Gyó-Szentmiklós. — 244. (199.) T. Bodnár Kálmán t. Beregszász. — 245. (200.) T. Dalló Anna tanítónő. Beszterce, — 246. (203.) T. Szebeni János t. Endrőd. — 247. (204.) T. Rohay János t. Csaba. — 248. (206.) T. Vigh Ferencz t. Békés. — 249. (208.) Ft. r. kath. plebánia. Szalacs. — 250. (209.) Ft. r. kath. plebánia. Székelyhid. — 251. (210.) Ft. r. kath. plebánia. Bodonyospatak. — 252. (211.) Hitterjesztés Lapjai ft. szerkesztősége. Nagy-Várad. — 253. (212.) Ft. r. kath. plebánia. Ujhuta. — 254. (213.) Ngs Sipos Orbán tanfelügyelő. N.-Várad. — 255. (214.) T. Jereák Antal t. Diószeg. — 256. (215.) T. Illyési Gyula t. Békés-Gyoma. — 257. (216.) Ft. r. kath. plebánia. N.-Várad. (Olaszi.) — 258. (218.) Ngs Ballagi Károly tanfelügyelő. Miskolcz. — 259. (219.) Ft. r. kath. plebánia. Polgár. — 260. (220.) Ft. r. kath. plebánia. Szihalma. — 261. (221.) T. Frischolz Jenő földbirt. Puj. — 262. (225.) T. Biró Sándor t. Brassó. — 263. (226.) Ft. Szentpéteri János tanár. Brassó. — 264. (227.) T. Szász Károly t. Brassó. — 265. (228.) Ft. Joseffy Imre tanár. Brassó. — 266. (229.) T. Biró Zsigmond tanító. Brassó. — 267. (230.) Ft. Dr. Wolafka Nándor th. tanár. Budapest. — 268. (231.) T. Nemzeti Múzeum. Budapest. — 269. (232.) T. Magyar. Katolikus szerkesztősége. Budapest. — 270. (233.) T. Országos nőképző-egylet igazgatósága. Budapest. — 271. (234.) T. Ferencz János t. Csik-Szttamás. — 272. (235.) T. Buzás Elek t. Káson-Impér. — 273. (336.) Ft. Papok Lapja szerkesztősége. Bpest. — 274. (237.) Ft. Religio szerkesztősége. Bpest. — 275. (238.) Ft. Deák István nyug. lelkész. Gyó-Ditró. — 276. (239.) T. Bogdán Anna k. a. Gyó-Ditró. — 277. (240.) Ft. Flóry József pleb. Csik-Gyimes. — 278. (242.) Ft. Balogh Lajos pleb. Gyó-Tölgyes. — 279. (244.) T. Benedek József t. Gyó Remete. — 280. (245.) Ft. Betegh Imre esp. pleb. Gyó Remete. — 281. (246.) T. Kajtár Ignác t. Gyó-Remete. — 282. (247.) T. Csiszár Nándor t. Cs.-Madéfalva. — 283. (249.) T. Holló András t. Cs.-Szentdomokos. — 284. (250.) T. Labatos János t. Cs. Szereda. — 285. (252.) T. Székely Ignác t. Csik-Sztimre. — 286. (253.) T. Veress Ignác t. Csik-Madéfalva. — 287. (254.) T. Kovács Mózes t. Csik Vacsáresi. — 288. (256.) T. Kóncsag Sándor t. Csik-Sztimre. — 289. (258.) Ft. Bardocz István pl. Csik-Kozmás. — 290. (259.) T. Barta István t. Csik-Madaras. — 291. (260.) T. László Albert t. Csik-Sztomokos. — 292. (261.) Ft. Domokos János pl. Csik Szereda. — 293. (264.) Ft. Szőke Márton nyug. ielk. Csik Sztmihály. — 294. (265.) Ft. Puskás Tamás pl. Csik-Madaras. — 295. (267.) T. Veress Péter t. Csik Jenőfalva. — 296. (268.) T. Bartis Lajos t. Csik Sztmihály. — 297. (269.) T. Eltel János t. Csik-Szentmihály. — 298. (270.) Ft. Rancz Ev. János pleb. Csik-Csatószeg. — 299. (272.) T. Lőrincz Lajos

Szerkesztői telephon.

Ki pénzt küld be, sziveskedjék a czimszalag számát is jelölni a zavar elkerüléseért.

Irodalom.

„**Órangyal.**“ Ének- és imakönyv. Különösen a ker. kath. ifjuság használatára. Szerkesztette Baka János csikszentmártoni kántortanító. Az erdélyi püspöki hatóság jóváhagyásával. Kiadja az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Szerző tulajdona. 332 l. Kis 16 od rét. Kapható (Györgyjakab Mártonnál, Csik-Szeredában, 30, 35, 40 és 50 kr árban a bekötés minőségéhez mérten, tokkal. Ily imakönyv, mint az „**ÓRANGYAL,**“ nem sok jelent meg szép hazánkban, mely szerkesztésre nézve úgy imák, mint énekek tekintetében a serdülő ifjuság részére alkalmasabb lenne. Az imakönyv két részből áll: az I-ső rész az imákat, a II-ik rész az énekeket foglalja magában, az utóbbi rész az egész műnek háromnegyedét teszi. Az énekek verssorai nem egymásután folytatólag, — mint a legtöbb imakönyvben, — hanem versalakban vannak szerkesztve a könnyebb olvashatás tekintetéből. Az egész műnek czélszerűségét és használhatóságát legjobban jellemzik a magas püspöki jóváhagyásnak reá vonatkozó következő szavai: „Különben az összes mű áttekintéséből kitűnik az, hogy a szerző vallásos buzgósága és ugyanannak a gyermeki szívbe való átplántálása iránti lelkesültségénél fogva lehetőleg iparkodott a róm. kath. anyaszentegyház által előírt vagy leghasználtabb, vallásosságra leginkább ebresztő imákat és énekeket nagy gond, pontos utánnézés és kitarató fáradsággal egybegyűjteni és így a tovább terjesztés végett ohajtáná nyomda alá bocsátani. Azért az átvizsgáló által eszközölt javítások figyelembe vétele mellett a könyvnek kiadása ellen kifogásom nem lévén, azt helybehagyom...“ Ezen kegyes főpásztori jóváhagyás folytán méltatta az „erd. r. kath. irod. társulat“ kiadványai sorába felvenni. Legalkalmasabb emlék vagy jutalmazás gyanánt a jó tanuló és magaviseletű serdültebb ifjak részére megszerezni vizsga alkalmára, azért is, mert ily terjedelmes és czélszerű imakönyvet olcsóbban kapni nem lehetne; miért melegen ajánljuk az i. t. iskolaszékek becses gyüjtemébe!

Képes Missio könyvtár. Szerk. Nogely Istrán. Jeles kis füzet. Ismerteti a megtért vadnépek életét szóval és képekben. Ajánljuk! Kapható Nagy-Váradon a szerzőnél.

 Örömmel adjuk tudtára t, olvasóinknak, hogy az erdélyi egyházmegyének egyik jeles tehetségtű papnövendéke, **Vass Albert** bölcsészettudor, ki jelenleg Rómában van a Colleg. Hung. Germ.-ban, szabad idejét üdvösen felhasználva, tudós előjárói engedélyével magyar nyelvre fordította De Doss Adolf tudós Jezsuita atyának „**Erények-gyöngye**“ című 4 kiadást ért kitűnő asceticus művét. A mű 20 ivre terjed 8-ad rétben, 38 fejezetre oszlik, melyekben az erények királynéja, a **szűz tisztaság**, megható módon tárgyaltatnak. A fordítás zamatos magyarsággal van kereszttől vive. A mű dícséretre nem szorul. Kiadását „Az Igazság“ szer-

kesztősége fogja eszközölni ez évben. Ára kellő megrendelések szerint 50 kr lesz. — Megrendeléseket elfogad szerkesztőségünk minden időben. A mű a Hungarico-Germanicum derék magyar növendékei által XIII. Leó ő szentsége 50 éves papi jubileuma emlékére ajánltatik fel minden jövedelmével Péter-fillérül. Eljenek a buzgó és jóra törekvő fiatal erők! Pártoljuk e művet, mert ez is lapunk sz. czélját mozdítja elő! A mű sajtó alá rendeztetik májusban. Ajánljuk a t. tanárok és tanítók figyelmébe!

 A szorgalomnak egy újabb gyümölcsére hívjuk fel ismételten t. olvasóink figyelmét: „A pályaválasztás” szemlélve a hit- és ész világánál. Gondolattörések, fontolgatások, tanácsok, megfontolásul a képzett ifjúságnak. Irta De Doss Adolf, jézustársasági atya. A második kiadás után németből fordította Dr. Vass Albert. E mű 38 fejezetre oszlik, s röviden bár, de mégis kimerítően körvonalozza az ember rendeltetését, s a pálya lényegét egyáltalán: miben áll az, mily sok függ attól, mily nagy haszon árad egy jól választott pályából, nemcsak az egyesekre, hanem az egész emberiségre is; azután az egyes pályákra (jogi, orvosi, tanítói, katonai s főleg papi) tér át, nem feledve még a kereskedelmi állást sem, s rámutat az örömi- és ürmökre, melyekkel azok járnak, s a célra, melyre irányulnak, „a jövődöt keressük — futurum inquirimus.” Végül különböző eszközöket ad az ifju kezébe, melyek gondos felhasználásával megejtheti és pedig idővösen pályaválasztását. A mű 15 ivre terjed 8-ad rétbén. Ára 40 kr. Előfizetheti „Az Igazság” szerkesztőségénél; kívánatos lenne mihamarább jelentkezni, hogy így a mű még júniusban lásson világot, a midőn a középiskolák ifjúságai épen pályaválasztásról gondolkoznak.

AZ IGAZSÁG.

VEGYES TARTALMU KATHOLIKUS TANÜGYI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP VÉGÉN.

Ara egy évre 2 fnt 20 kr. — A tiszta jövedelem egy árvaház alapjára van számvva mindenkor.

Több kath. tanferfiu buzgó közreműködésével szerkeszti: P. FELICZIAN.

Aprilis. 4. szám.

(10.)

II. évfolyam.

Néhány szó a tanítói tekintélyről.

(Felolvasott a szárhegyi tanítói önképzőkör gyűlésén.
1887. jan. 29-én)

Hogy miért van a tanítónak tekintélyre szüksége, azt a tanügy terén működők előtt fejtegetni fölösleges munka volna; azt azonban, hogy mit kell tennie ennek megszerzésére. jó lesz minél több alkalommal tanácskozás tárgyává tenni, mert ennek fokozatától függ nagy részben a szó szoros értelmében vett „néptanítói“ hivatás betöltésének lehetősége, eredményessége. Kötelességet vélek tehát teljesíteni, midőn e fontos kérdés fölött szerény nézetemet nyilvánosságra hozom, hogy ez által a felvett tárgy felett az eszmecserét megindítsam.

A mit az ember lát, a miben él, a mi környékezi, a mi reá kellemes vagy kellemetlen hatást és pedig közvetlenül gyakorol: arról biztosabban, világosabban és tanulságosabban beszélhet, bővebb okolást vehet belőle, épen ezért egy futó pillanatot annak feltűntetésére szentelek itten, hogy bemutassam, milyen fokon áll pl. az általam jól ismert X. községben a tanítói tekintély.

Nem valami nagyon kecsegtető bizony az ez idő szerint; nem mondom, hogy az értelmesebbek nagy része elismeréssel nincs a tanítók iránt, de néha még a esordapásztor is közös szolgának tekinti őt, a ki „schonmai,“ pokolból jött, a falu nyakán él*) stb.; mások ismét mindenféle szellemi szolgálatra akarnák befogni, hogy mint a község közös igása, huzza a hivatalán kívül eső terheket is.**)

Minden közpolgár nagyobb fontosságúnak tartja a maga vélemény-

*) A melyik polgár ilyen kifejezéseket megenged magának, az a miveltségnek, józan gondolkodásnak sokkal alacsonyabb fokán áll, semhogy a tanító sértve érezhetné magát általa. Szerk.

**) Mai időben a tanító állása oly szilárd, hogy egyes, ellenséges személyek öröklődései csak neveltség tárgyát képezhetik; ha a tanító kötelességét híven, lelkiismeretesen teljesíti s erkölcsileg sem esik kifogás alá, akkor bizvást mosolyoghat a basáskodni vágyó „nagyságok“ gyengeségein, mert emezek törvény szerint teljesen tehetetlenekké válnak előbb-utóbb. Szerk.

nyét, semhogy a tanítóját meghallgatná; ha a tanító tagja is a képviselőtestületnek, a szavának sulya nincs,*) megkülönböztetésekben ritkán részesül stb., ilyen X. községben a tanítói tekintély állapota, pedig a társadalom a korszerű haladást, a korszerű felvilágosulást a tanítóktól kapja és várja, azoknak kezeibe van letéve a községek szellemi élete; ha a társadalomba valamely irányt át kell ültetni, vagy onnan kiirtani: az iskolára, a néptanítókra fordítják rögtön a figyelmet, attól remélik csakis a megoldást; ámde a tanító működése az előbb említettek: lenézés, tekintély hiány miatt meg van zsidbasztva, és megis lesz mindaddig, míg szavának sulyt, magának kívánt tiszteletet nem nyer a polgárok részéről, míg tekintélye nem áll azon fokon, hogy őt a polgárok tudományban, műveltségben nagyobbnek képzeljék saját kicsiny szellemi ismeretű maguknál. És ezen állapothoz miként juthat el a tanító, illetőleg a tanítói testület? Lássuk pontonként:

1. Legelőször is egyet kell értenie. Elkerülhetetlenül szükséges, hogy a község tanítótestülete egy test és egy lélek legyen. Eltérő nézeteik csakis a tantestületi gyűlésen szerepeljenek, de ezenkívül ne legyen látható ellentét közöttök. Tanítótársáról balvéleményt kockáztatni, bármiféle ténykedését rosszalólag kritizálni, tanítótársára hallott becsmérlő kifejezést elhallgatni, vagy pláne helybenhagyni nem szabad. Tanítótársa mellett minden eshetőleges megtámadás esetén erélyesen köteles harcolni minden tanító, ha a tekintély megszerzésében munkálni s annak megszerzését meghiúsítani nem akarja. Ha ettől egyetlen egyszer eltér, azzal meg is semmisít mindent, mintegy tintacsepp a fehér papírra írott fontos okmányt. Legfőbb föltétele a testületi összhangzatos működésnek azonban az, hogy tagtársuk esetleges szellemi vagy anyagi előnyei iránt a kollégák szívében az irigység gyilkoló ádáza gyökeret ne verjen.***) Az irigység igen sok bűnnek képezi forrását; alapja az áskálódásnak, mely aztán egymagára is képes volna a tanítói tekintélyt tönkre silányítani.

2. A tanítónak példás, feddhetetlen magánéletet kell élnie. Minden tette olyan legyen, hogy az szégyent fejére ne hozhasson. Embertársairól úgy nyilatkozzék, hogy ugyanazt szemébe is megmondhassa. Híven teljesítse vallási kötelességeit s az ünnepi isteni tiszteletet el ne mulassza a szent ténykedésekben jó példával előljárjon, ajkát káromkodás ne érintse!

3. A társadalom művelt uri osztályával érintkezzék, annak kö-

*) Hát az úgy szokott járni: valameddig jól indokolt néhány beszédben össze nem zuzza az ellenfél álokoskodásait, addig bajosan juthat bárki is zoldágra. A győzelem küzdelemmel jár.

**) Százszorosan megszivlelendő ezen jó tanács azok részéről, kik arra vannak hivatva, hogy embert neveljenek. A kiben nincs nemes szív, ilyent nem nevelhet másban. Szerkesztő. Szerk.

rébe tanítótársát is bevonatni törekedjék; beszédében, magatartásában korrekt tapintatosságot tanusítson.

Müveletlen, durva természetű emberek társaságában helyet ne foglaljon. azokkal polarazni határozottan vonakodjék, főkép velök „bruderschaftot“ ne igyék, ha még százszor zsirosabb is a kabátja, még százszor több is a marhája. A megrészegeedéstől irtózzék, mert mindezek olyan körülmények, melyek a tekintélyt és fensőbbiséget gyökerében elpusztítják.

4. A tanítónak a képviselőtestület és iskolaszék gyűlésein tevékeny részt kell vennie. Hozzá kell a tárgyhoz szólnia, de alaposan és megrágva ám, mert ha sületlenséggel vagy üres szalmázással kockáztatja beszédét, később meg sem fogják hallgatni, s örökre vége a hatásos szereplésnek. Mig más részről az örökös bambucz-hallgatás tudatlanságra mutatván, kicsinylést, lenézést, megvetést von maga után. Ugyanezért a tanítónak a község ügyeiről is alapos ismeretet kell szereznie, a községi és megyei szabályrendeletekkel, valamint az új keletű országos törvényekkel is meg kell főbb vonalokban ismerkednie.

5. A tanítónak minden tette a tiszta igazság bélyegét viselje magán, és attól senki kedvéért vagy érdekéért el ne térjen. Érintkezés közben minden emberrel szemben kivétel nélkül szeretetreméltó illemmel viseltessék, de azért a megsüvegeléssel ne siessen, mert a tulságos alázatosság a tudatlan emberben mindjárt a fensőbbiség érzetét költi fel, mint azt már eddig is tapasztaltuk.

Sem művelt, sem müveletlen embertől a gorombaságot el ne tőrje, hanem először higgadtan utasítsa rendre, s ha ez nem használ, akkor őt érdeme szerint classifikálva, jó vastagon mondjon a szemé közé, a nélkül, hogy becsületsértésre ragadtatnék. A legtöbb esetben ennek is meg van a kellő hatása.

6. A tanítótestület minden tagja fordítson kellő figyelmet a saját önképzésére. A könyvtár becsesebb müveit időnként nézze át s a paed. becsü munkákat lapozgassa. A híresebb paedagogusok elveivel ismerkedjék meg, azokat tapasztalataival hasonlítsa össze, szóval e téren ismereteit bővitse, legyen hivatalának igazi mestere a tanító, tekintélyét a paed. tájékozatlanság örökre megfélészegíti. A külföld részletes politikájával ne törődjék, idejét annak tulságos olvasásával ne vesztegesse, hanem olvasson tekintélyes hírnevű lapokat, s azokból főképen a tudományos részleteket. A tanítótestület szilárdan ragaszkodjék azon elvhez, hogy könyvtárában nagyszabású és örökbecsü müvek foglaljanak helyet. Az sem árt, ha tanügyi lapok régi évfolyamait vizsgálgatják át, mivel azokban is sok olyan foglaltatik, mi előttük teljesen új lehet.

7. A tanítótestületnek a tekintély megszerzése céljából minden igyekezete füstbe megy, ha azt a plebános, iskola-igazgató és

a jegyző közreműködése elő nem segíti: miként az órának perczmutatója hiába jár körül, ha az óramutató kereke kiakadt. Ugyanazért a tantestületnek elodázhatlan teendője, hogy ügyének támogatását e két helyen biztosítsa. Minélfogva felkérendőnek vélem az említett urakat, hogy magas tekintélyük- és döntő befolyásuknak latbavetésével méltóztassanak a tanítói tekintély lábraállítását lehetővé tenni, az által, hogy minden nyilvános ténykedés alkalmával a tantestület tagjai legyenek előtérbe állítva, s a többiek fölött megkülönböztető figyelemben részesítve. Ha ezt nekünk sikerül elérni, akkor kitízött ezélünk sikere biztos.

8. A tantestületnek saját tagjai felett is biráskodnia kellene, az által, hogy a tagok netaláni hibái felett ne hunyjon szemet, hanem azt a saját gyűlésén, zárt körben, hozza szőnyegre, s mondjon felette erkölcsi ítéletet. Ilyenek tárgyalása által egyszersmind a tantestület reputációjának megvédéséről is kellőleg gondoskodva lenne.*)

Tehát mindenekefelett összetartás és testvéri szeretet legyen a jelszó, tisztelt kartársak, akkor a győzelemhez közös erővel gyorsabban fogunk eljutni.

Buzás János.
róm. kath. tanító.

A gyergyószárhegyi márványbánya és hazai műiparunk fejlesztése.

(Vége.)

int az itteni mostoha életviszonyok figyelmes szemlélője, tökéletesen meg vagyok már győződve arról, hogy a szép „Székelyföld“ gyergyói részének derék magyar népe, mely itt a ha a határán, ezen a mostoha éghajlatu s terméketlen fensíkon élet-halál harczot viv az étellel, csak úgy nézhet a jelennél megnyugtatóbb jövő elé, hogy ha az ipar meghonosítása s annak fejlettebb fokra való emelése által, új keresetforrási mód nyíttatik meg s ámára.

Jelszavam tehát, mint sok velem egyetértő: „Ipart a Székelyföldre,“ mert csak e jelszó megvalósulása által lesz e népnek, mint a magyarság keleti védbástyájának fennmaradása örökre biztosítva s megóva attól, hogy kereset hiányában idegen földön, t. i a szomszéd Rómán ában keressen magának foglalkozást, mely, mint jól tudjuk, nem ritkán, fájdalom, teljes ott maradással, s így a magyar hazára munkás tagok elvesztése s magyar fajunk létszámának apadásával végződik.

Ipari foglalkozást kell adni tehát a gyergyói székely ember kezébe hogy behatolhasson a kopár hegyek kincseket tartalmazó gyomrába, me-

*) Ennek az is a rendje, a hol több tanító működik.

lyek hátán, mint a tapasztalás mutatja, már egy ezredévig hiába szántogatott, mert bizony bizony sokszor még a magot sem nyerte vissza, mit véres verejtékével keverve abba belé vetett.

Fentebbiek után a t. olvasó, azt hiszem, már sejteni fogja szándékomat, melyre jelen soraimmal célózni akarok, t. i. azt, hogy a természet által ide raktározott anyagnak megfelelő ipari foglalkozást kell meghonosítani itt Gyergyó Szárhegyen, a márványbánya tulajdonképpen birtokosainál is, hogy a távoli hazájukból ide vándorolt s németül gagyogó olasz kőfaragó munkások helyét idővel saját kebelükből kikerült szakképzett egyénekkel tölthessék be. Ha ez sikerülend, akkor már nagy és fontos lépést tettünk az örvendetes haladás útján, mert általa, mint új iparág, saját népünkél való meghonosítása és fejlesztése által hazánk műiparát s fejlesztésük s egy lépéssel előbbre viszzük.

Hogy pedig ezen új ipari foglalkozás meghonosítható legyen, felhívom e soraim által úgy Gyergyó, valamint Szárhegy község vezérfőltánának becses figyelmét egy, a márványbányával kapcsolatos „kőfaragászati tanműhely“ létesítésére. Ilyennek felállítását kellene tehát a földm., ipar- és kereskedelemügyi magas miniszteriumnál első sorban kérelmezni, s erősen hiszem, hogy a magas kormány átérezve az ügy fontosságát, ügyünket nem fogja figyelmen kívül hagyni s a kérést meghallgatandja.

Tudomásom szerint hazánkban még ilyenmü intézet nem létezik; ez lenne tehát első, melynek felállítása nézetem szerint, tekintettel a helyi körülményekre, nemcsak hogy nehézséggel nem járna, hanem ellenkezőleg könnyű szerrel lenne foganatosítható, mert az ahoz első sorban szükségeltető feldolgozási anyag, a becses és kitünő minőségű fehér márvány itt nagy mennyiségben áll rendelkezésre, ugyszintén kellő előképzettségű tanulóiban sem volna itt hiány, a mennyiben a szomszédos gyergyóditrói és gyergyósztrniklósi polgári fiúiskolákból, ugyszintén a gyergyóalfalvi állami felsőnépiskolából*) kikerült szép tehetségű székely ifjak itt Szárhegyen már többen vannak, kik jelenleg egyéb keresetforrás hiányában kénytelenek földműveléssel foglalkozni míg ellenben egy, itt helyben felállítandó kőfaragászati tanműhelybe, mely jövedelmezőbb életmódot biztosíthatna számukra, édes örömet vetetnék fel magukat tanonczokul.

Ezen új iparág iránti hajlam nem hiányzik népünkél. Ez állításom igazságát a székely népnek vérében fekvő s általam már többszörösen megfigyelt természetes ösztönére alapítom, melynek kellő módon való kimivelésére kell tehát csak az alkalmat megadni, hogy e természetes állapotban levő ösztön valóságos műiparrá kifejlődnessék.

Sokat nyerne úgy szellemileg, mint anyagilag ezen új iparág meghonosítása által nemcsak Gyergyó-Szárhegy községe, hanem a környék lakossága is, és csak ezen jelzett uton és módon való örvendetes hala-

*) A felsőnépiskolát végzett növendék csak maradjon meg földművelőnek, különben ez intézet célja nem éretik el. Szék.

dás által válnék e nagyjövőjü márványbánya igazán áldásthozóvá a Székelyföldre nézve.

Mivelődestörténeti szempontból pedig a fentemlitett tanműhely felállítására hatalmas lendítés volna hazai műiparunk fejlesztésén s általa ismét egy lépéssel jutnánk kitűzött célunkhoz közelebb, mely lépés adja Isten, hogy mielőbb bekövetkezzék!

Fentebbi soraim, melyek által az intező körök becses figyelmét e tárgyra felhívni bátor valék szolgáljanak csak eszmeémbresztésül, s ha általuk a felvetett eszme megvalósulásával sikerül a cél elérnem, annak nagyon fogok örüdni, mert a tudat, hogy e soraim által hazai iparunk fejlesztésére közreműködtem, legszebb jutalmam leend.

Taschek Gyula,

gyó-ditrói r. kath. polg. isk. rajztanár.

Báthori Endre bibornok, erdélyi fejedelem halála.

(Folyt.)

A történetek után embereink már a jelzett Pásztorbükk sűrű rengetegében pihenték fáradalmukat. Ugy hiszem nem lesz érdektelen e nevezetes helyet kissé megismertetni. Szent Domokost elhagyva, az Oltnak csermelylyé apadt szoros völgyébe érünk. Fellegvár gyanánt tűnnek fel a völgy egy-egy kanyarulatánál a háttérben feltornyosuló roppant nagy havasok, u. m. a Tarkő eget nyaldosó szikláival és a Nagy-Hagymás számos ágazataival, melyek egy-egy perczre bámultatni engedik magukat s ismét felhőbe burkolóznak: tán azért, hogy tünedező esábképükkel fokozzák az utazók kíváncsiságát. De hagyjuk a varázsképeket s velük az Olt mellékét; térjünk be a balpartilag Oltba ömlő Borvizpatakának szűk völgyébe, a végett, hogy egy elhagyatott, elfeledett történelmi gyászos esemény helyét közelebről megtekinthessük, mely esemény már csaknem a mondák ködébe veszett s csupán a nép ajakán hallható még.

Ez igénytelen kis csermely jobb oldalán meredek, síkamlós és nehézséggel megmászható hegy emelkedik, melynek egyik futványa a Nasakat sziklagerince, mely mint egy ör tekint az Oltra le. Ezen őserdők által árnyalt hegygerincez a Pásztorbüкке, melynek ormára, ha vészes ösvényein feljutunk, fáradtságunk bőven meg lesz jutalmazva a körlátvány által. Itt a tetőtől egész az aljig tűnnek fel nagyszerűségökben északra a már említett Tarkő, Nagy-Hagymás, Vereskő-alja stb., melyek hullámzatosan egymás fölé emelt mészko szirtjeikkel, mint vihartól felhányt és felkorbácsolt tengernek kövült hullámai néznek ki. Ezeknek részben lemetszett oromszélét fenyves nőtte hegyhát, az ugynevezett Kurmatura köti össze. Hogy pedig a havasi tájnak nagyszerűségéből mi se hiányozzék, a Kurmatura központjából büszke szikla szál lövell ki és tornyosul a fellegekig. Ez az Egyeskő, mely, midőn a nap sugara reá

lövellenek ezüst disz-gulaként ragyog; midőn pedig vészteljes felhők veszik körül, a cikázó villámok közül, mint a haragvó Isten uja mutatkozik. Nyugotra a Hargita impozáns tömege, valamint a Csik és Gyergyó közé furakodott Fekete Rez sötét orma magaslik ki egész terjedelmében; keletre a Tarkóvel egybefüggő Naskalat, Bodorvész s a határszéli havasok nyulványaikkal. Ezeket délre bezárja a szt Anna tavát környékező hegységek töleséralaku csucsaikkal. Ezek között fekszik terjedelmes térsége Csiknak. Mindezek a Pásztorbükkéből nézőnek leirhatlan nagyszerűségben tárulnak szemei elé

Pásztorbükkének ismertetése után térjünk vissza az üldözött kis csapathoz. A nap sugaraival készült bucsut venni; már közeleg leáldozása. Embereink az erdő sötét rengetegében már szállást készítettek. Élénk emlékekben volt a leány ígérete; mind várták, minduntalan figyeltek, ha nem hallják-e az annyira várt éneket.

Leszállt az alkony, a föld pihen már és ime egy leányt látunk Pásztorbükk rengetegeinek ösvényein haladni. A rengetegben, hol még a férfi kebel is szorulhat, ha késő őszi éjjelen andalog ott. És ő, a gyenge női nem sarjadéka, bátran halad, azon törve fejét, ha vajjon beváltotta e a vezér ígéretét. Ő az erdők leánya, kinek szive tiszta, mint az égből jövő sugár; kinek nem rettenetes semmi, mert szive égi vérttel van övezve. Megemlékezik a jelről és elkezdí szokásos estéli énekét:

„Oh te boldog szt Háromság,
Felfoghatlan nagy Uraság,
Már lemene a napvilág,
Légy őrizóm ez éjen át!”

Az őszi szél játszadozva viszi tova a csengő hangokat, de nem juttatja embereink fülébe.

Megyen még egy darabot s újra kezdí:

„Dicséret legyen Atyának
Es egyetlen-egy Fiának,
A vigasztaló Malasztnak,
Mindörökkön egy Urunknak.”

E hangok érintve embereink fülét, vigasszal eltelve szállong szívek a tulvilág szellem honába

Ég felé emelt kezekkel rebegék: „Oh jöjj vigasztaló Malaszt! jöjj, szállj szívünkbe, légy dicsérve mindörökre!” Valóban, ha van szükség az isteni malaszt támogatására létünk minden percében, akkor különösen szükség van rá, midőn mindenki üldöz; midőn minden hulló levél is egy-egy gyilkost sejtet zörejével. Nem csoda tehát, ha ezen elhagyott, söt halálra keresett emberek hallván a leány énekét, könnyebben érzék magukat, tágult a szorult szív, feloldatott a nyelv, arczokról oszlani kezdett a bú. Mig szívük a mennyben andalog, azalatt a sűrüből egy deli alak tűnik elő e szavakkal:

„Adjon vigaszt és világosságot ez éjjelen át a szt Lélek Isten!”

„Isten hozott leányom!” — szól a vezér — „hála Istennek, megérkezél; már most foglalj helyet közöttünk!”

„Nem! Nem ülök, hanem inkább szolgálok, ha valamire szükségük van.”

E nyilatkozat ismét kapóra jött:

„Oh, leányom!” — szól a vezér — „nekünk sokra van szükségünk s tán azt gyenge vállad meg sem bírja.”

„Semmi!” — viszonzá a leány — „teszek, a mit tehetek s azonfelül itt van apám csak egy pár száz lépésnyire, ugyszintén két testvérem; ők is örömet segítenek, ámbár ők még kendtekről mit sem tudnak. Most pedig, ha jól látom, kendteknek még vizök sincs s meg lehet, még eledelük is elfogyott a hosszú utazás miatt; sietek apámhoz, majd rövid időn itt leszünk.”

„Isten veled jó leány!” — szóltak mindnyájan — „elvárunk!”

Futott a leány tüskén, bokron, hogy minél hamarább közölhesse apjával a történeteket és szolgálhassanak nekik.

Épen a nyáj berekesztésével foglalkozott az öreg Bara Márton, — így hívták a leány atyját, — míg a gyermekek a lobogó tűz mellett csevegtek.

„Jó estét édes apám!”

„Hozott Isten leányom! Ép' vártunk; jó, hogy eljöttél, mert kenyérünk is fogytán van.”

„Gondoltuk” — folytató a leány — „ép' azért jöttem. Még az éjjel sütni fogok; liszt tán még van elég?”

„Igen, van bőségesen” — feleli az öreg. Ezután az öreg, valamint a fiúk is kérdezősködtek a jó édes anyáról, a világ állásáról.*)

A leány az édes anyáról lehetőleg igen röviden felelt: „Hála Istennek, egészséges;” de annál többet beszélt a világ állásáról. Elmondotta, hogy szomorú idöket érünk: apát fia támadja meg s viszont; felvannak bujtogatva a nemzetiségek és vért szomjuhozna Elmondotta, hogy az ivánosi oláhok miként viselkednek és hogy lecsillapításukra egy csapat katona megy. Elmondotta, hogy mikép járt e katonákkal és hogy ezek csak itt beljebb pihenik fáradalmaikat az erdőben, kiknek ő megígérte, hogy hozzájok fog menni. Elbeszélte, hogy nincs mit enniük, inniük s mily jól esnék, ha rajtuk segítenénk.

„Ne többet leányom! már mindent megértettem” — szól az öreg. — „Menjünk, vigyünk nekik abból, a mit az Isten adott: tej, vaj és méz van elég. Pista, te szállás pásztornak maradsz; te pedig Gyurka jöjj velünk, hozdd a két vizes légejt.”**)

Utközben sokat beszélt még a leány; a többek közt: „Apám, észleld meg aztán, mert nekem úgy tetszik, hogy ezek valami bútól nyomott emberek lehetnek.”

*) Az ivánosi oláhok bujtogatásáról.

***) A pásztor életben a vizes edényt így nevezik.

Az apa jóváhagyólag intett, de nem szólhatott, mert már csak egy pár lépésnyire voltak.

(Folyt. köv.)

„A Névtelen.“

(Egy ifju naplótöredékei.)

Irta: Varjas . . .

(Folyt.)

em hagyott kedves emléket vissza az örömmel várt kirándulás, mert B. asszony minden kigondolható eselt felhasználta, hogy vágyának kielégítésére felhasználhasson.

Célja azonban nem sikerült.

— Jegyezze meg e napot! — e szavakkal vettem tőle búcsút

Meg is jegyzém, fájdalom! e nap következményei nagyon is hatásosak voltak. Emmát más irányban foglalkoztatá, engem sétára kért fel fontos közlendők írügye alatt.

Soha ennél kellemetlenebb utat nem jártam

— Ha tudná mily érzés honol keblemben, ha sejtelmé volna ama viharról, mely kínos fájdalmakat okoz nekem, ha ismerné szívem hön ohajtott vágyát, úgy könnyörülettel viseltetnék irántam. Mióta házukhoz jár, mióta ismerem személyt, nem találok nyugtatómat; szüntelen utána sóvárgom, nincs egy perczem, melyben ne önre gondolnék. És ön oly hideg hozzám. Fáj e kimért udvariaság, melylyel az anya iránt viseltetik. Melegebb rokonszenvet vártam öntől.

— Asszonyom! felfedezése meglepő! miként gondolhattam e kegyre, hogyan mertem volna számítani lekötött szívére, mely eskü szentsége alatt köti férjéhez? Hogyan merészeltem volna ez esküszegésre birni kegyedet. O benne szeretem kegyedet is. Hisz kegyed szereti férjét; azt mutatja legalább boldog családi életük. És a nő, kit esküje kötött férjéhez, azt szeretni tartozik

— Vagy ha nem igaz szerelem köti a nőt férjéhez? Ezt a nőt önök, férfiak, megismerni nem tudják. Eskü! ez átok sulya alatt kell elvesznem. De vajjon kötelesek vagyunk-e oly esküt megtartani, melyre kényszer vezetett? Meg kell-e tartanunk azt, ha csalatkoztunk abban, kinek ez esküt tettük? Férjemben csalódtam, házasságunk első időszakában; megszűnt férjem lenni régóta, mert . . . mert . . . fájdalom! hogy ezt kelle megérnem!

— Asszonyom! a házasság szentsége felbonthatatlan kötelék. Ha csalódtok is férjében, ha ő hűtlen volna is, mégis kegyed a család megközelíthetlen szentélye. Legyen erős öre e szentélynek! Tűrje szenvedéseit, jutalmat talál gyermekeiben. Az esküszegőt átok sújtja!

— Igaz, szomorú igazság, mely nem enyhítheti szenvedéseimet. Mit tehetek róla, hogy én is érző lény vagyok, hogy vágyaim vannak?! És e vágyak jogosak, ha meggondoljuk e rövid lét mulandóságát.

— Nehéz feladat a szív vágyait leküzdeni, de még nehezebb tanácsosal szolgálni annak, ki nem fogadja el azt. De miként enyhíthetem én szenvedéseit? hivatva volnék-e családi szentélyüket bünnös kezekkel háborítani? Mire törpülne akkor lelkem, mely ma magasztos eszményt bír birtokul.

— Az eszményt sértetlenül óvhatná meg, Emmáját szeretheti.

— Nem asszonyom! ily fogalom nincs a szerelemlről. Ez bűn volna, melynek átka sújtó lehetne jövőmre.

— Ugy, hát nem könnyörül rajtam?!

Hosszasan nézett szemembe, arca lánggra gyúlt, szemei hűvös fényben tükröztek. Helyzetem valóban kellemetlen volt.

A kísértés ördögi műve majdnem teljesült, de felébredt bennem az igazság szava.

— Asszonyom! ne vegye határozott elutasításnak válaszomat. Kedves leányában szeretem forrón és igazán az anyát is, iránta viseltetett törhetlen hűségemnek az anya is részese. A jövő megfogja jutalmazni ez önfeláldozásért, ha látni fogja boldog családi életünket, mert lelkiismerete nem fogja vádolhatni vejét; én pedig szeplőtelen szívvel áldozhatom imádott istennőm oltárán.

— Bár veszteségem pótolhatlan, szavai mégis megnyugtatók. Szeresse leányomat, szeresse lévvel, igazán és maradjon meg jellemével számunkra.

Kezét örömkönyveimmel öntözém, hálát rebegtek ajkaim, felvidultan tértem vissza Emmához.

De az ő szívében kérelhetlen harag nyert tápot irántam, mert lemondása nem volt őszinte, csak burkot vőn magára, hogy csalódásáért minél jobban megboszulhassa magát.

Nem ismertem még akkor a sértett női szívet, tudatlanságomban örvedtem az események ily fordultán.

Itt a daemon, ki velem szerződését iratta alá, alattomos műve sikerrel végződött.

Vágyait nem elégíthetém ki, ha csaknem akartam volna eszményemet eltörpíteni. Nem, nem, ezt nem tehettem, mert ez által lelkiismeretemet bünnel terheltem volna, melynek nagysága rémképként tűzött volna egész életemen. De ő nem tudta a visszautasítást elfeledni, ravasz természetével ki akarta Emma szívéből irtani még emlékemet is. Cselszövénye nőttön nőtt. Egyetemű éveim másodikán már azzal lettem büntetve, hogy leveleimre nem válaszoltak, mint azt alábbi soraimból megfogod tudni.

Bántott ugyan e hallgatás, de azt hittem, személyes jelenlétem jóvá fog tenni mindent; azonban csalódtam.

Már a második év végével nem nagy örömmel mentem haza. Tudtam, hogy B. asszony neheztelésével fogok találkozni, de buzdított a remény, hogy Emma szerelmét még osztatlanul bírom, miről meg is győződtem,

— Fiam uram! — Ez volt B. asszony leggunyosabb üdvözlete. — Emlékezik-e nekem adott szavára?!

— Igéretemre mindenkor élénken emlékezem, úgy hiszem nem szolgáltattam okot a bizalmatlanságra?

— Mily ártatlan?! Ama kedves hölgy, kit csak udvariasságból kíséretett és kívül pusztá véletlenségből utazott Pestre, tán többet tudna mondani hűségéről?!

— Asszonyom! e gyanúsítást visszautasítom. Tisztelettel visceltetem a hölgyek iránt, de ebből még korántsem következtethetni adott szavam megszegésére. — A kígyó alattomban csip, de marása veszélyes is lehet.

— Ok nélkül még a falevél sem mozog, és ha a dologban nem volna semmi, úgy nem beszélne róla az egész város. Valóban nem hittem, hogy önben csalatkozunk.

— Bocsásson meg asszonyom! vádja engem nem érhet. A nagy világnak beszéd tárgyra van szüksége, hogy unalmas idejét elüsse. Hogyan jutok épen én ama kiváló szerenéséhez, hogy a közbeszéd tárgya személyem legyen? azt csakugyan nem tudom. De bármiként legyen is, ünnepélyesen tiltakozom e rágalmak ellen. Lelkiismeretem nyugodt, kérem legyen kegyes válaszat tudomásul venni.

Kömyü az ellentmondás, hol a vádlott nem áll tanuk előtt, kényyszerülve vagyok válaszat tudomásul venni. De egyről felvilágosítással fog szolgálni, miként ismerkedett meg ama hölgygyel és mi készítette önt arra, hogy haza kísérje?

— Már ez mégis sok! függetlennek éreztem magam eddig, ez volt egyik célom is, és ime a gondosan örökődő leendő anyós szabadságot korlátozza.

Boszantott e kérdés, nem is adtam nagyon kiméletes válaszat.

— Úgy hiszem, csekély magam felett van rendelkezési jogom? Ezt előre bocsátva, kíváncsiságát kielégíthetem: t

„Gondolom egy vasárnap történt. E. barátomhoz volam hivatalos, miután nem tartottam szükségesnek kegyes engedélyük kikérését, a nélkül mentem barátomhoz Vig társaságra találtam és mondhatom kellemes estét tölték. Ne higgye azonban, mintha a hölgyek valamelyikének szerelmet vallottam volna, sőt ellenkezőleg; távol tartottam magam tőlök, mi nem egy csipős megjegyzésre szolgáltattott okot. A mikor oszlani kezdtünk, ama bizonyos hölgy, ki, melleleg legyen mondva, igen tiszteletreméltó, felkért, kísérem nyájával haza. E felhívásnak engednem kellett, ha nem akarok

müveletlen emberként feltünni. Ennyiből áll a mende-mondára okot szolgáltatató tárgy.

Az utazásra vonatkozólag csak annyit jegyzek meg, hogy nem együtt, hanem csak egy vonaton utaztunk; úgy hiszem. ez nagy különbség. Bővebbel nem szolgálhatok.

— Feltétlen ura szabadságának, azt nem is ohajtom csorbítani, de az ön szavai szerint mégis igen tiszteletreméltó volt a hölgy; ez a dicsérés első foka, azután jön a kedves, szeretetreméltó, stb.

— Tiszteletreméltó még ma is, nemesak volt. Sokkal többre becsülöm barátomat és családját, mintsem felmerném tételezni, hogy körükben nem tiszteletreméltó személyeket megtünnének. A mi a fokozatot illeti, az nagyon természetes, de mondám már, nem vallottam szerelmet.

— Mily igazak állításai és mégis mi másként beszél a világ.

— Biztosítom, ha leányát nem szeretném, ha szívem őszinte vonzalma nem Emmát ohajtaná, és ha mindez nem volna való, úgy más eljárást követtem volna bizonyos alkalomkor. És ha vissza emlékezik a közelmultra, úgy nem fog kételkedni bennem.

A vér arczába szökött, szikrázó szemekkel tekintett reám:

— Jegyezze meg e kifakadását! lesz oka és ideje a megbánásra!

Csak most tudtam, mit követtem el felhevülésemben.

Bocsánatot kértem, de a megsértett női büszkeség nem ismer kegyelmet, az egyszer visszautasított nő boszúja kegyetlen.

Mennem kellett, nehogy haragja még akkor érjen utól.

Emmám szívét és szerelmét még birtam osztatlanul.

— Géza! felbőszítéd a tigrist, vigyázz!

Emma fájdalommal telt szívvel mondá ezeket, hallván anyja felgerjedését.

(Folyt. köv.)

Jó tanács minden gazdának.

(Folyt.)

18. Ha nem mindennap, legalább gyakorta vizsgálandó minden épület, csűr, magtár, éléstár, kamara, pincze, kert, gyümölestartó, szántóföld, szőlőhegy, ha vajjon minden szükséges meg van-e? ugyszintén edények, szerszámok s minden más ezekhez hasonlók, nehogy valami hanyagság miatt elpusztuljon.

19. Minden dolognak körülményeit, a miket megtétetni parancsolsz, jól, vizsgálj meg, nehogy lehetetlen legyen azt végrehajtani.

20. Savanyu bort és eczetet nem szabad a szobában tartani, mert hamar megrontja az egészséget.

21. A maga idejébe kell után látni, mik szükségesek a házhoz, családhoz, műhelyhez, különben kár történik, megrövidülés és sok aggodalom esik.

22. A la a megelőző télen mindig beszerzendő, hogy nyáron át jól kiszáradjon.

23. Ügyelni, hogy a fabélyegeket, melyeket a majoros gazdák tesznek, ne lehessen meghamisítani, nem fölösleges dolog.

24. A bor izletes és édes lesz, ha a myrthus-bogyót megszáraztod, megtöröd, a borba kevered, s azután 10 napig elzárt edényben marad.

25. Az ügyek rendszabályát azon helyhez kell alkalmazni, a honnan valók, hogy kitűnjék, vajjon a dolgokkal megegyeznek-e?

26. Mikor a bor megkezd romlani, ha Brioni magot vetsz bele, akkor a romlás megszűnik, sőt korábbi ízét is visszanyeri.

27. Ugy szoríttassanak a cselédek munkára, hogy el ne szegényedjenek, hanem inkább meggazdagodjanak.

28. Az általános nézetek évenként elvégeztessenek és az alattvalók panaszai kihallgatassanak.

29. A folyók és vizek hasznai, mi a halakból áll, el ne hanyagoltassanak.

30. Nagy figyelem fordítandó rá, hogy a szántóföldek szorgalmasan vetessenek be jó maggal és a szőlőhegyek jól legyenek művelve a galyaknak évenkénti sokasítása által.

31. Házi ügyet végez, a ki tömegesen veszi az öltözetet és fűszert; és jól cselekszik, ki előre kiszámított pénzzel vásárolja ezeket.

(Folyt köv.)

V e g y e s e k .

A Szent István-Társulat közgyűlése. Simor János bibornok, hercegprimás elnöklete alatt nagy részvét mellett tartotta meg nevezett társulat ez évi közgyűlését Budapesten márczius 17-én, a központi papnövelde disztermében. A legelőkelőbb kath. közönség volt jelen a gyűlésen. Az egyháziak közül Haynald Lajos bibornok, kalocsai érsek és Samassa József egri érseken kívül még tizenkét megyés püspök emelé jelenlétével a gyűlés díszét, A nagyszámu világiak között ott voltak: Karolyi Sándor gr., Zichy Nándor gr., Szapáry István gr., Apponyi Albert gr., Széchényi Ferencz gr. és mások a kath. társadalom színe-javából. A gyűlésnek fénypontját elnöklő Simor János hercegprimás Ő Eminenciájának megnyitó beszéde képezte, szólván azon, napjainkban nagyon is elterjedt, veszélyes tévelyről, mely szerint szent hitünk, szentegyházunk iránti meleg érdeklődés, segély, oltalom, közreműködés kizárólag a papság dolga volna s nem egyuttal a hívőké is. Fényesen kimutatta ezen tévelynek alaptalanságát következő szavaival: „Ha az állam lemond az egyházzól, a hívek züme soha sem mond le arról, sem az Üdvözítő iránti kötelességéről. A papságot, mivel kisebb szám, elnémíthatta a halál, a tömlöcz, a számkivetés, de nem a hívek milliót; ezeket sem tömlöczre vetni, sem számkivetésbe hurcolni nem lehet. Addig állították, addig védték a kath. hitnek igazait, jogait, míg

ezek el nem ismertettek.“ Tovább pedig ezeket mondja: „Az egyház érdeke nem kizárólag az egyházi rend, hanem a papság és hívek közös ügye, közös érdek. Az egyházi rend gondozná ezt egyedül, ha az egyház csak papokból állana. Az egyház vallásos, szervezeten társadalom, melynek tagjai: papok és hívek, működő mind a két elem, mert mindnyájan élő tagok és a vallásos élet hévmérője főleg a hívek közreműködése, mert a hívek az egyház számösszege. Főoszlásra indul a polgári társadalom, ha a polgárok összege vagy nagyobb része annak gondozásával fölhagy: úgy a vallásos társadalom is. Az egyházi rend az ő hivatását a hívek közreműködése nélkül kéllőkép alig teljesítheti, mert a mi kath. hitünk nemcsak istentisztelet, melyet a papság végez, hanem a ker. hittel élesztett, áthatott polgári élet, hol egészben a hívők működnek“

— „Az egyház egy test, Krisztus a láthatatlan feje, (Colos. I. 18.) Az egyház egy ország, Krisztus a királya, az egyház a menyasszony, az Ur a jegyese. Eme nézetek a szentírás szavai. Krisztus szerette az ő jegyesét, a hívek szerves összege meg saját életét feláldozta. A király az ő országáért halálba megy, az ország polgárai ne legyenek készek a királyért mindent áldozni? Az Üdvözítőt az egyháztól, az egyházat az Üdvözítőtől elválasztani nem lehet. Az egyház ügye a Megváltó Istennek ügye, átadva a hívek hűségére és szeretetére e földön.“ — A jelen volt díszes közönség nagy figyelemmel hallgatta a beszédet s gyakran tetsző nyilatkozatokkal kísérte azt. Az elnöki megnyitó beszéd után a társulatnak folyó ügyei intézettek el. Az ülés végén a hercegprimás fölkelvén székéről, a társulat világi elnökét, gr. Károlyi Sandort, üdvözölte márcz. 18-ára eső nevenapja alkalmából; a közgyűlés tagjai éljenzéssel fogadták az üdvözlő beszédet.

„Az Igazság“ tavalyi füzetéből több teljes példánnyal rendelkezünk; ki megakarja szerezni, 50 krért most megveheti.

Stanford amerikai milliomas, egy Galeformiában létesítendő egyetemre 20 millió dollárt adományozott (egy dollár 2 frt 7 kr). Ilyen Iskola-Maccenasra nekünk is szükségünk volna!

Dr. Roskoványi Agoston nyitrai püspök, a Nyitrai létesítendő szegényház javára 80,000 frtot ajándékozott. Ejjen!

A csehek gazdasági ligát alkottak Magyarország ellen; bár a mi iparosaink is kezefogva hasonlóan cselekednének!

Vilmos német császár márczius 22-én ünnepelte születésének 90 ik évét. Az öreg uralkodó még igen jól érzi magát.

A muszka czár elleni merényletek újból napirenden vannak. Bizony így bármily gazdagság mellett is nem jó czárnak lenni!

New-York állam törvényhozása bizottságot küldött ki az utóbbi időben, hogy jelentést tegyen a halálbüntetés mily módon való végrehajtása tárgyában. A bizottság azt ajánlotta, hogy a bitófát töröljék el s helyébe hozzák be a villamostelepet. A halálbüntetés ilyformán emberesebb s minden fájdalom nélküli; nagy bűnösök kivégzésénél a nézők sem borzadnak el annyira, mert egy pillanat alatt az élet kioltatik.

Dr. Ipolyi-Stummer Arnold volt nagyváradi püspök szívét márcz. 28-án

nagy gyászünneppélylyel átszállították a végrendelet szerint Besztercebányára, hol a „nemes szív“ márczius 29-én örök nyugalomra a Szt. Borbára szűz vt. kápolnája sírboltjába helyeztetett el. R. i. p.!

Ngos és ft. Imets Fülöp czimz. főesperes és csiksomlyói érdevidus főgymnasiumi igazgató ur folyó április hó 25-én fényes érdeklődés mellett ünnepelte tanárkodásának 25 éves jubileumát. Isten éltesse a derék tanférfiut, hogy az arany jubileumán is üdvözölhessük. Adja meg neki az Ur a földi és égi dicsőség infuláját!

Kuriai határozat népiskolai fegyelmi ügyben. Egy népiskolában előfordult fegyelmi ügyre, a melyet fokozatos felebbezés következtében a legfőbb királyi ítélőszék döntött el, felhívjuk olvasóink figyelmét. Az ügy lefolyása a következő volt: Két iskolás fiu a templomban az isteni tiszteletet zavaró magaviseletet tanusított. Az iskolaszéki elnök ezen fenyték alá eső két fiut a községi bíró általa jogosultság határait meg nem haladó módon megverette. A gyermekek szülői ez ellen a királyi törvényszék előtt panaszt emeltek. A törvényszék a bünyenyítő eljárást megszüntette. Fokozatos felebbvitel következtében a kir. kuria annak az elvnek alapján, hogy az iskolaszéki elnöknek az iskolába járó tanulóknak felett teljes fegyelmi joga van, a büntető törvénykönyv 313. §-ának alkalmazásával az alsóbb bíróságok megszüntető végzéseit jóváhagyta, mert a vádlott községi bíró a rakonzátlankodó iskolás gyermekeket az iskolaszéki elnök rendelkezésére jogosítva volt megveretni. Ezt ajánljuk többek mély figyelmébe, kik, ha a rossz gyermeket megbüntetik, mindjárt perpatvarkodnak!

Helyreigazítás. Lapunk multkori számában a 39-ik lapon a 13-ik sorban felülről „életnagyságu“ helyet „nagyérdemü“ és a 45-ik lapon „P. Beck“ helyett „P. Beckx“ olvasandó.

Ugy se tudná ki adta. Két zsidó átmegegy egy hidon, a melyen két kol-dus kéreget. Az egyik zsidó a béna kollusnak adott 10 kr alamizsnát, de a vaknak semmit, mire kérdé a másik; „A vaknak miért nem adtál? — „Mert az edj vak, a ki egy se tudna, hogy neki a Goldfuchs Armin adta.“

Legujabb divat. Jogász: „Majszter ur, egy pár jó czipót akarnék csináltatni, de a legujabb divat szerint. — Czipész: „Ugy nem csinálók!“ — Jogász: „Miért nem?“ — Czipész: „Mert a legujabb divat az uraknál ma az, hogy adósok maradnak s nem fizetnek!“

Nem ért rá. Egy legényt, mint szökött katonát, elfogtak s a vallató bírónak azt felelte: „Nem értem rá katonáskodni.“ — „Miért?“ — „Mert?“ — „Hát azért, mert Munkácson voltam lólopásért becsukva 8 évig.“

A vallás-erkölcs kertjében termett virágokból kötött áprilisi koszoru 1887-re.

<p>1. Sz. Hugó püsp. hv. † 1132.
 2. Sz. Paulai Ferencz hv. Minor. r.
 a. † 1506.
 3. Sz. Rikárd pk. hv. † 1235.
 4. Sz. Ambrus pk. hv. E. T. † 397.
 5. Sz. Ferrei Vincze Domokos r. áld.
 hv. † 1419.
 6. Sz. I. Czelesztin pápa hv. † 432.
 7. Sz. Hegezij hv. †
 8. Sz. Korinthusi Dénes pk. hv. †
 9. Sz. Demeter vt. † 300.
 10. Sz. Ezekiel próféta vt. † K. e. 572.
 11. Sz. I. Leó pápa E. T. hv. † 461.
 12. Sz. I. Gyula pápa hv. † 352.
 13. Sz. Jusztin vt. † 167.
 14. Sz. Tibor vt. † 229.
 15. Sz. Pauzilip vt. †
 16. Sz. Turib pk. hv. †
 17. Sz. Aniczet pápa vt. † 168.
 18. Sz. Apollonius vt. † 185.
 19. Sz. IX. Leó pápa hv. † 1054.
 20. Sz. Theodor hv. †
 21. Sz. Anzelm pk. E. T. hv. † 1109.
 22. Sz. Szoter pápa vt. † 177.
 23. Sz. Prágai Adalbert (Béla) pk. vt.
 † 997.
 24. Sz. György vt. † 303.
 25. Sz. Márk evangelista pk. vt. † 68.
 26. Sz. Kletus pápa vt. † 93.
 27. Sz. Nikomédi Antim pk. vt. †
 28. Sz. Vitalis vt. †
 29. Sz. Milánói Péter áldor vt. † 1252.
 30. Sz. Lajos vt. † 855.</p> | <p>Sz. Római Theodora szűz vt. †
 Sz. Egyiptomi Mária szűz † 432.

 Sz. Angolhoni Burgundofora szűz †
 Sz. Beljiumi Juliánna szűz † 1258.
 Tiszt. Bajor Kreszei ezia szűz † 1744.

 Sz. Marina szűz vt. †
 Sz. Ursulina szűz †
 Sz. Kárthágói Konczesza szűz †
 Sz. Waldetrudisz szűz †
 Sz. Marcella szűz †
 Sz. Godbertha szűz vt. † 800.
 Sz. Piczenói Viszia szűz vt. †
 Sz. Agathonika asszony vt. †
 Sz. Domnina szűz vt. †
 Sz. Anasztazia asszony vt. †
 Sz. Eukráczia szűz vt. †
 B. Spanyolhoni Mária Anna szűz † 1624.
 Sz. Anthia asszony vt. †
 Sz. Galatás szűz vt. †
 Sz. Policziánói Agnes Domokos r. szűz †
 Sz. Elekta szűz † 105.
 Sz. Tárbula szűz vt. †
 Sz. Római Nonna szűz vt. †

 Sz. Bona szűz †
 Sz. Nicze szűz vt. †
 Sz. Ekszuperánzia szűz †
 Sz. Germelina szűz †
 Sz. Valeria asszony vt. †
 Sz. Tertulla szűz vt. †
 Sz. Szinai Katalin szűz † 1380.</p> |
|---|--|

**Kövessük eme dicsőknek életét és erényvirágaikkal na-
ponta diszitsük fel magunkat és tanítványainkat, aztán így
a haza biztosan fényre derül!**

**Pártoljuk „Az Igazságot“ és segítsük a szentek példájára
az elhagyottakat!**